

Polska pomoc rozwojowa

Agenda

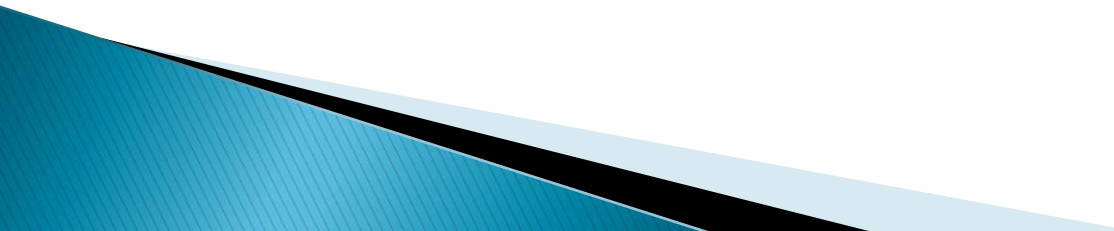
- ▶ Historia polskiej pomocy rozwojowej.
 - ▶ Instytucjonalizacja polskiej pomocy rozwojowej.
 - ▶ Przykłady działań w ramach polskiej pomocy rozwojowej.
 - ▶ Zasady realizacji polskiej współpracy rozwojowej.
 - ▶ Oficjalna pomoc rozwojowa (ODA) Polski.
 - ▶ Formy udzielania polskiej pomocy rozwojowej.
 - ▶ Obszary geograficzne polskiej pomocy rozwojowej.
 - ▶ Obszary tematyczne polskiej pomocy rozwojowej.
-

Historia polskiej pomocy rozwojowej

- ▶ Przed 1989 r. – Polska dawca pomocy technicznej i finansowej w ramach stref wpływów ZSRR.
- ▶ Lata 80. XX w. – problemy gospodarcze i polityczne w Polsce, wycofywanie się z pomocy.
- ▶ Lata 90. XX w. – skoncentrowanie się Polski na integracji z Zachodem.
- ▶ II poł. lat 90. XX w. – powrót Polski do współpracy rozwojowej i jej intensyfikacja.
- ▶ 1996 r. – przystąpienie do OECD.
- ▶ 2004 r. – przystąpienie do UE.
- ▶ 22 października 2013 r. Polska została członkiem **Komitetu Pomocy Rozwojowej** (*Development Assistance Committee*, DAC) Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju – jednej z kluczowych instytucji odpowiedzialnych za kreowanie nowoczesnych standardów współpracy rozwojowej, definiowanie kryteriów decydujących o włączeniu państw na listę biorców pomocy rozwojowej i ich regularną aktualizację.

Instytucjonalizacja polskiej pomocy rozwojowej

Ramy organizacyjne:

- ▶ 1998 r. – Departament Systemu NZ Ministerstwa Spraw Zagranicznych.
 - ▶ 2005 r. – odrębny Departament Współpracy Rozwojowej MSZ .
 - ▶ 2010 r. – Departament Wdrażania Programów Rozwojowych (rozdzielenie kompetencji DWR i DWPR).
 - ▶ 2011 r. – Rada Programowa Współpracy Rozwojowej (organ doradczy).
-

Instytucjonalizacja polskiej pomocy rozwojowej

Ramy prawne

- ▶ 2003 r. – Strategia polskiej współpracy na rzecz rozwoju (cele i zasady).
- ▶ 2004 r. – Strategia RP w odniesieniu do pozaeuropejskich *emerging markets*.
- ▶ 2011 r. – Ustawa o współpracy rozwojowej (obszary: pomoc rozwojowa, humanitarna, wspieranie demokracji). Doprecyzowanie najważniejszych pojęć związanych ze współpracą na rzecz rozwoju oraz ustalenie zasad koordynacji tej współpracy. Zgodnie z Ustawą, celem polskiej współpracy rozwojowej jest tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju krajów partnerskich i ich społeczeństw, w szczególności przez promocję i konsolidację demokracji, wsparcie budowy nowoczesnych i sprawnych instytucji państwowych, redukcję ubóstwa, poprawę stanu zdrowia oraz podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności.

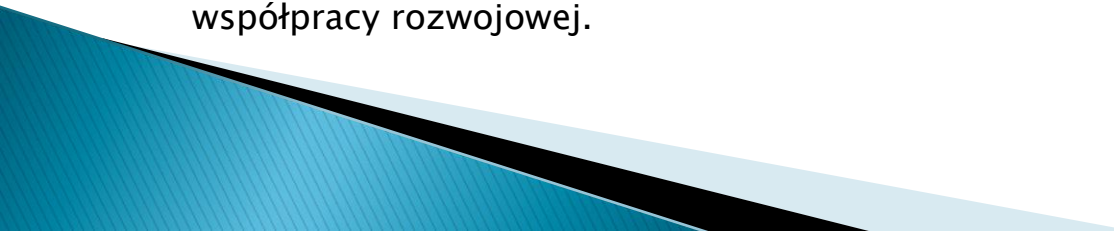
Przykłady działań w ramach polskiej pomocy rozwojowej

- ▶ Konkursy dotacyjne – finansowanie projektów adresowanych do społeczeństw. Projekty te wyłaniane są m.in. spośród propozycji nadsyłanych do MSZ w ramach otwartej procedury konkursowej. Przyznawane granty (dotacje) zaliczane są do pomocy dwustronnej.
 - ▶ System małych grantów – obejmuje polskie placówki zagraniczne, które samodzielnie lub we współpracy z miejscowymi partnerami realizują projekty rozwojowe.
 - ▶ Europejskie Dni Rozwoju.
 - ▶ Europejski Rok na rzecz Rozwoju (2015 r.) – Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość.
-

Przykłady działań w ramach polskiej pomocy rozwojowej

- ▶ Akademia Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego (AAPPW).
- ▶ Programy stypendialne.
- ▶ Forum Polskiej Współpracy Rozwojowej – cykliczne wydarzenie o charakterze edukacyjnym.
- ▶ Wolontariat polska pomoc (od 2008r.) – wspieranie bezpośredniego zaangażowania polskich obywateli w pomoc mieszkańcom *emerging markets* oraz upowszechnienie w Polsce wiedzy o problemach, z jakimi te państwa się zmagają.

Zasady realizacji polskiej współpracy rozwojowej

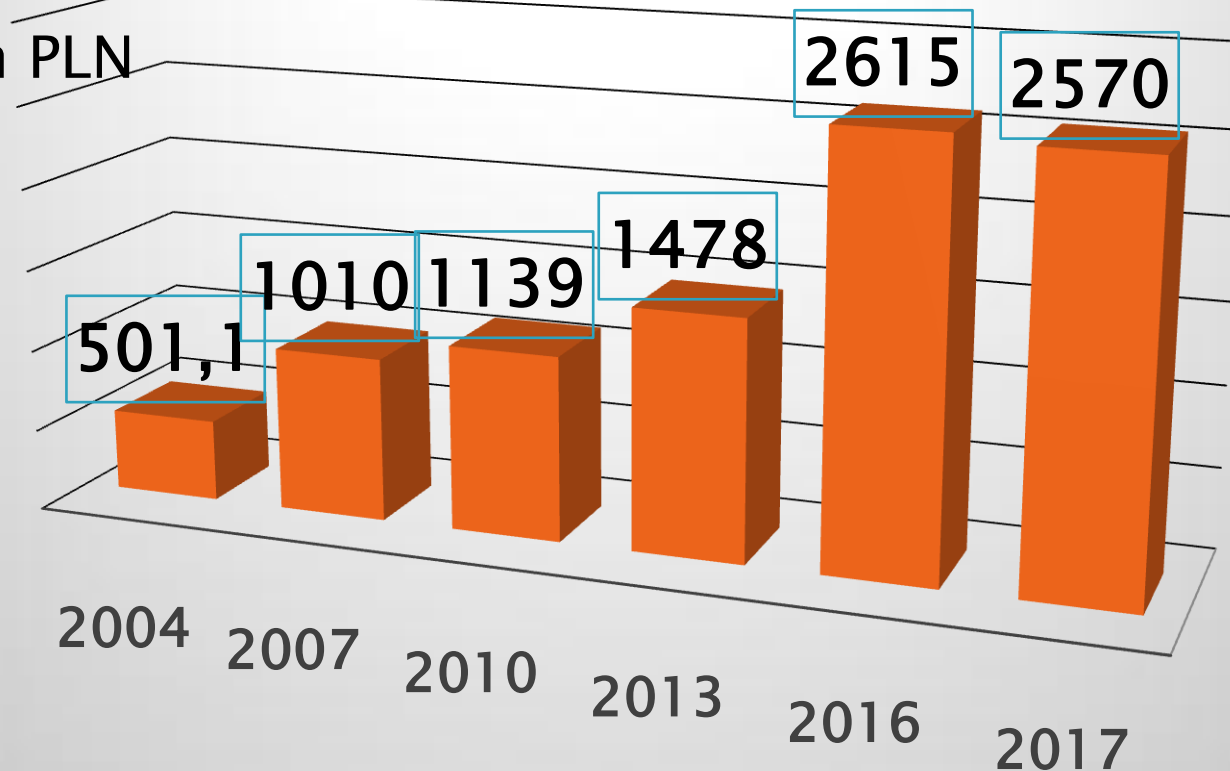
- ▶ Solidarność.
 - ▶ Pomocniczość.
 - ▶ Uwzględnianie lokalnych uwarunkowań społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych oraz jak najszerzego zaangażowania partnerów lokalnych i beneficjentów w podejmowanie decyzji dotyczących ich własnego rozwoju.
 - ▶ Koordynacja działań z innymi donatorami.
 - ▶ Zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy.
 - ▶ Poszanowanie i przestrzeganie praw człowieka, uwzględnianie równości szans, przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji.
 - ▶ Dbłość o środowisko naturalne i zrównoważone użytkowanie zasobów naturalnych.
 - ▶ Dążenie do zapewnienia spójności programów i strategii rządowych z celami i priorytetami współpracy rozwojowej.
-

Oficjalna pomoc rozwojowa (ODA) Polski

- ▶ W 2017 r. Polska przeznaczyła na oficjalną pomoc rozwojową (ODA) 2,57 mld PLN, z tego w ramach współpracy wielostronnej wydatkowano 1,73 mld PLN, co stanowiło 67% całości środków. Na pomoc dwustronną przekazano 839 mln PLN (33%).
- ▶ Wartość środków wydanych na współpracę rozwojową odpowiadała 0,13% polskiego dochodu narodowego brutto (DNB).

Oficjalna Pomoc Rozwojowa Polski w latach 2004–2017

*w mln PLN

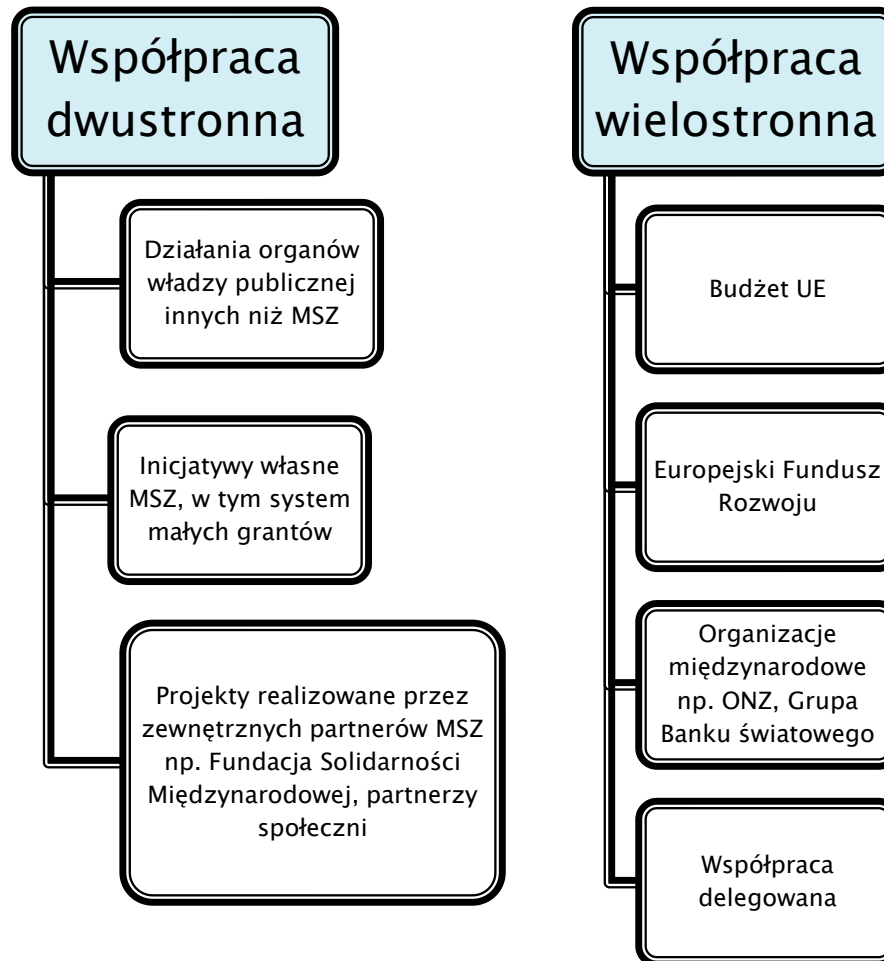

Zestawienie największych biorców polskiej ODA w 2016 r.

L.p.	Kraj biorca polskiej ODA	mln PLN
1.	Etiopia*	166,80
2.	Syria	110,81
3.	Ukraina	95,03
4.	Tanzania*	90,32
5.	Białoruś	75,65
6.	Kenia*	34,70
7.	Angola*	17,07
8.	Mołdawia	8,45
9.	Gruzja	7,25
10.	Irak	6,36
11.	Palestyna	4,76
12.	Kambodża*	3,86
13.	Kazachstan	3,35
14.	Kosowo	2,46
15.	Afganistan	2,04
16.	Senegal	1,11
17.	Mongolia	1,05
18.	<u>Mjanma</u>	0,79
19.	Indonezja	0,71
20.	Armenia	0,66

*Wskazane kwoty zawierają wypłaty w ramach umów kredytowych dla: Angoli, Etiopii, Kenii i Tanzanii oraz umorzenie długu Kambodży.

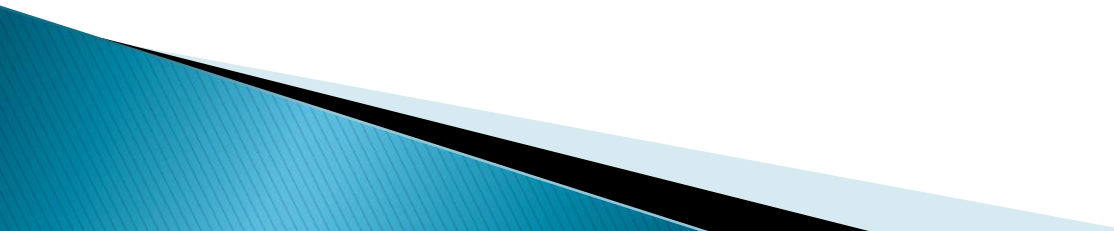
Formy udzielania polskiej pomocy rozwojowej

Polska pomoc dwustronna

- ▶ Pomoc dwustronna jest kierowana bezpośrednio do instytucji, organizacji i osób w kraju partnerskim.
- ▶ W praktyce jest to realizacja konkretnych projektów rozwojowych, finansowanych ze środków pozostających w dyspozycji MSZ oraz z budżetów innych resortów.
- ▶ Wybór projektów finansowanych ze środków w dyspozycji MSZ następuje w drodze ogłaszanego corocznie konkursu, adresowanego do organizacji pozarządowych, jednostek administracji rządowej i samorządu terytorialnego, szkół wyższych i instytucji naukowych lub w procedurze pozakonkursowej dla administracji rządowej i jednostek im podległych.
- ▶ We wspieranie rozwoju krajów partnerskich angażują się także polskie placówki dyplomatyczne, które realizują projekty we współpracy z lokalnymi partnerami w ramach systemu małych grantów.
- ▶ Najczęściej są to działania mające duże znaczenie dla społeczności lokalnych (na przykład remonty i doposażanie budynków użyteczności publicznej, takich jak szkoły, szpitale, biblioteki).
- ▶ Wykonanie zadań z zakresu współpracy rozwojowej może być również zlecone Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

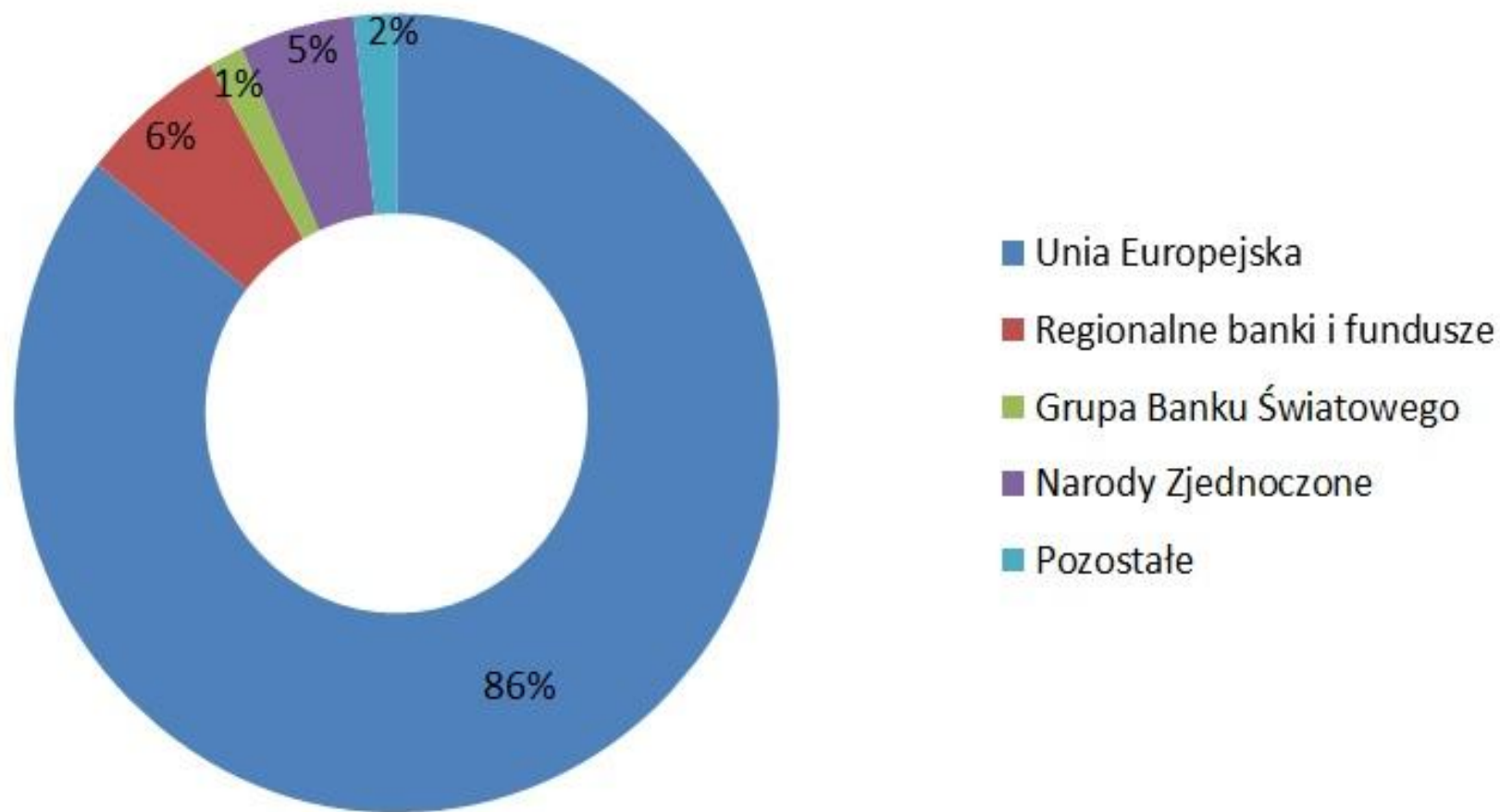
Polska pomoc wielostronna

- ▶ Pomoc wielostronna świadczona jest za pośrednictwem wyspecjalizowanych organizacji i instytucji międzynarodowych.
 - ▶ Polska corocznie wspiera, przez składki i wpłaty dobrowolne, działania rozwojowe wybranych organizacji, współfinansując tym samym projekty i programy w krajach rozwijających się.
-

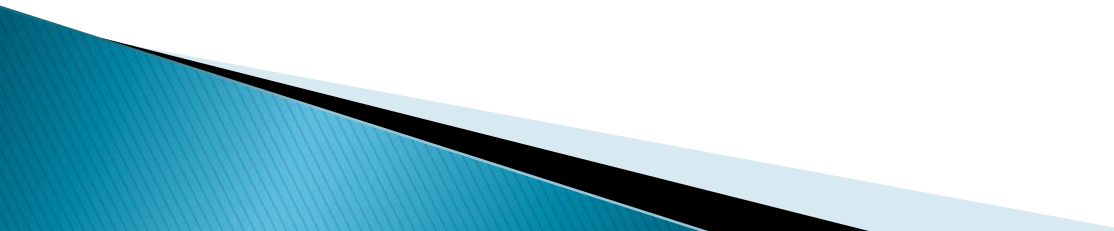
Polska pomoc wielostronna

- ▶ Największa część polskiej wielostronnej pomocy rozwojowej trafia do **Unii Europejskiej** na zewnętrzną pomoc rozwojową. W 2017 r. udział w tych funduszach osiągnął wartość 1,48 mld PLN w ramach wpłat do budżetu UE, które zostały przeznaczone na cele rozwojowe (1,18 mld PLN) oraz wpłata (305 mln PLN) na **Europejski Fundusz Rozwoju**.
- ▶ Na rzecz budżetów podmiotów działających w **Systemie Narodów Zjednoczonych** przekazano 84 mln PLN, a w ramach grupy Banku Światowego 25,5 mln PLN.
- ▶ Środki przekazane na rzecz **regionalnych banków rozwoju** opiewały na kwotę 107 mln PLN (i w większości przekazane zostały na Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych, AIIB).

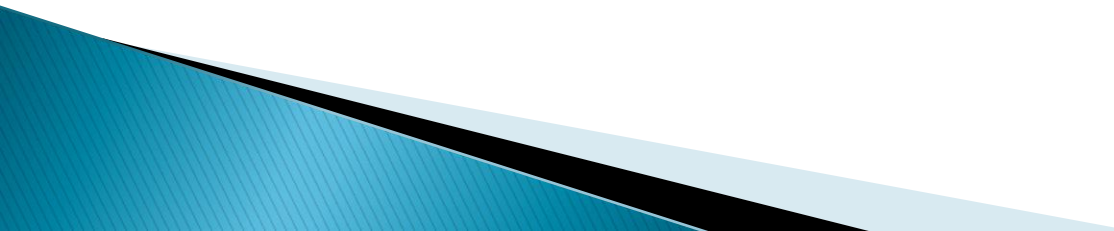
Kanały dystrybucji wielostronnej ODA w 2017 r.

Wspieranie rozwoju

- ▶ Nadrzędnym celem polskiej współpracy rozwojowej jest wspieranie trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego krajów rozwijających się i ich społeczeństw, podejmowanie działań zmierzających do redukcji ubóstwa, poprawy stanu zdrowia ludności, podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności, wsparcie procesów demokratyzacyjnych i reform państwa, budowa nowoczesnych instytucji państwowych, promocja praw człowieka oraz wsparcie społeczeństwa obywatelskiego.
 - ▶ Wspieranie trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego jest jednym z filarów polskiej pomocy rozwojowej.
-

Wspieranie rozwoju

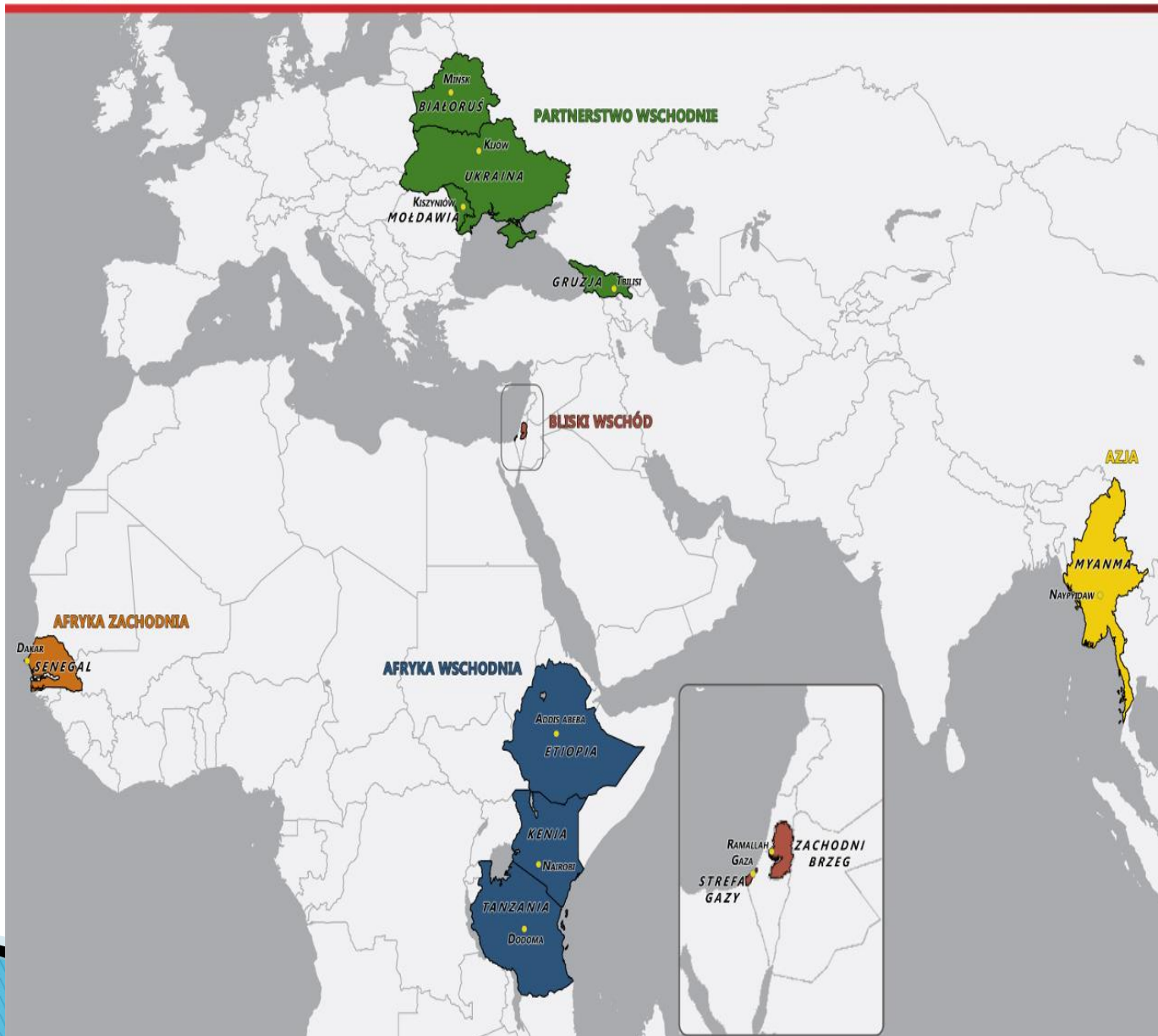
- ▶ „Wieloletni program współpracy rozwojowej na lata 2016–2020” precyzuje cele, obszary tematyczne i geograficzne polskiej współpracy rozwojowej oraz określa jej podstawowe zasady i formy udzielania pomocy za pośrednictwem instrumentów współpracy dwustronnej i wielostronnej.
 - ▶ W Programie uwzględniono wyzwania stojące przed polskim systemem współpracy rozwojowej dotyczące zarówno zmian zachodzących w skali światowej, jak i regionalnej.
 - ▶ Celem zaproponowanych zmian jest dalsze wzmacnianie skuteczności i efektywności polskiej współpracy rozwojowej.
-

Wspieranie rozwoju

- ▶ Działania polskiej współpracy rozwojowej w latach 2016–2020 będą skoncentrowane na mniejszej liczbie priorytetów geograficznych i tematycznych w porównaniu z "Wieloletnim programem współpracy rozwojowej na lata 2012–2015".
- ▶ Zakładanym efektem koncentracji wsparcia będzie uzyskanie większej, niż dotychczas skuteczności i siły oddziaływania polskiej współpracy rozwojowej w ramach posiadanych zasobów finansowych i organizacyjnych.
- ▶ W "Wieloletnim program współpracy rozwojowej na lata 2016–2020", priorytetowymi krajami będzie łącznie dziesięć krajów, tj. cztery kraje w Partnerstwie Wschodnim: Białoruś, Gruzja, Mołdawia, Ukraina oraz sześć krajów w Afryce, Azji i na Bliskim Wschodzie: Etiopia, Kenia, Mjanma, Palestyna, Senegal, Tanzania.

POLSKA POMOC ROZWOJOWA

KRAJE PRIORYTETOWE W LATACH 2016-2020

Główne obszary tematyczne polskiej pomocy rozwojowej

Demokracja i prawa człowieka:

- ▶ wspieranie demokracji i dobrego rządzenia
- ▶ wzmocnienie państwa prawa, propagowanie ochrony praw człowieka
- ▶ wspieranie równości płci
- ▶ zwiększanie dostępu społeczeństwa do informacji
- ▶ wsparcie instytucji, działaczy i ruchów prodemokratycznych
- ▶ wzmocnienie organizacji społeczeństwa obywatelskiego
- ▶ rozwijanie samorządności lokalnej
- ▶ zwiększanie dostępu do edukacji wysokiej jakości oraz edukację obywatelską;
- ▶ wspieranie dialogu społecznego i międzykulturowego
- ▶ wspieranie demokratycznego, przejrzystego procesu wyborczego

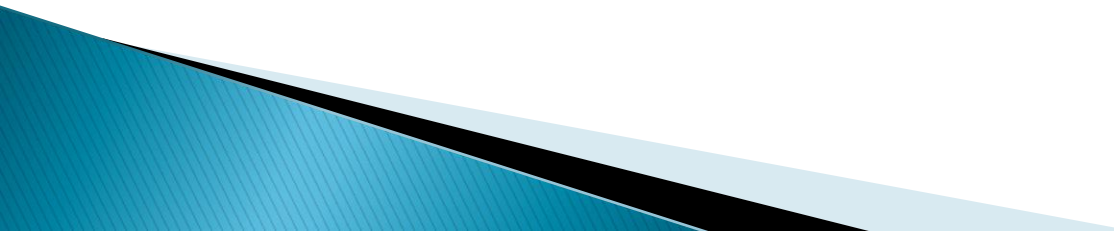
Transformacja systemowa:

- ▶ rozwój administracji publicznej
 - ▶ zbliżenie prawa i instytucji do standardów UE
 - ▶ rozwój MŚP, rolnictwa i obszarów wiejskich
 - ▶ wsparcie rozwiązywania problemów społecznych
 - ▶ ochrona środowiska
 - ▶ nowy ład informacyjny
-

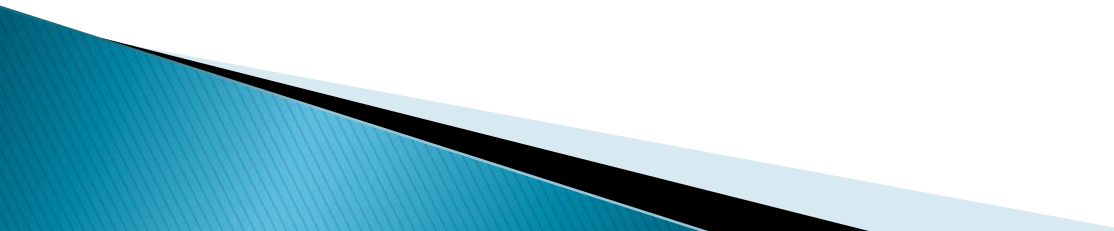
Wspieranie demokracji

- ▶ Zgodnie z „Wieloletnim programem współpracy rozwojowej na lata 2016–2020”, jednym z priorytetów tematycznych polskiej współpracy rozwojowej jest wspieranie demokracji i praw człowieka.
- ▶ Wybór priorytetu wynika z przekonania, że długofalowy rozwój krajów o niższych wskaźnikach rozwoju nie jest możliwy bez znaczącej poprawy nie tylko funkcjonowania instytucji państwa, ale również respektowania standardów demokratycznych oraz poszanowania praw człowieka.
- ▶ Kraje demokratyczne świadczące pomoc rozwojową angażują się w promowanie zasad demokracji jako porządku lepiej zaspokajającego ludzkie potrzeby w sferze socjalnej, kulturalnej i gospodarczej oraz sprzyjającego zrównoważonemu wzrostowi gospodarczemu.

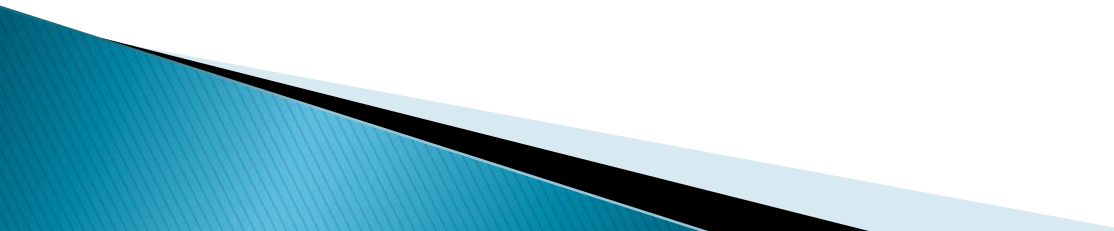
Wspieranie demokracji

- ▶ Koncentracja polskiej współpracy rozwojowej na priorytecie „demokracja i prawa człowieka” stanowi odpowiedź na potrzeby rozwojowe krajów priorytetowych.
 - ▶ Działania w ramach tego priorytetu wpisują się w wysiłki społeczności międzynarodowej w zakresie dalszej redukcji ubóstwa na świecie oraz zapewnienia inkluzyjnego i zrównoważonego rozwoju, opartego na poszanowaniu zasad demokracji, praw człowieka i dobrego rządzenia.
 - ▶ Przy wyborze priorytetu uwzględniono również doświadczenia z realizacji " Wieloletniego programem współpracy rozwojowej na lata 2012–2015 " oraz podziału pracy z innymi międzynarodowymi donatorami.
-

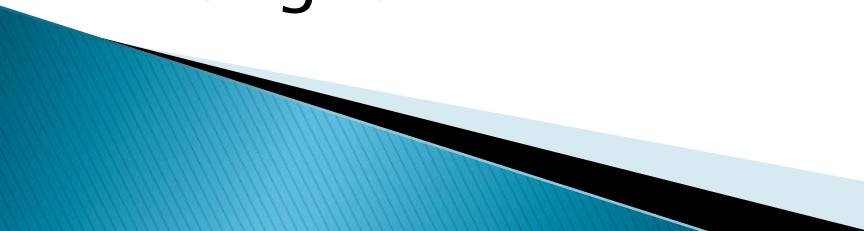
Wspieranie demokracji – organizacje międzynarodowe

- ▶ Ważną rolę w szerzeniu demokracji odgrywają organizacje międzynarodowe i regionalne, takie jak Unia Europejska, Rada Europy, OBWE, ONZ i jej agendy.
 - ▶ Polska jako członek tych organizacji aktywnie włącza się w działania na rzecz przestrzegania zasad demokratycznych oraz szacunku dla podstawowych praw i wolności.
-

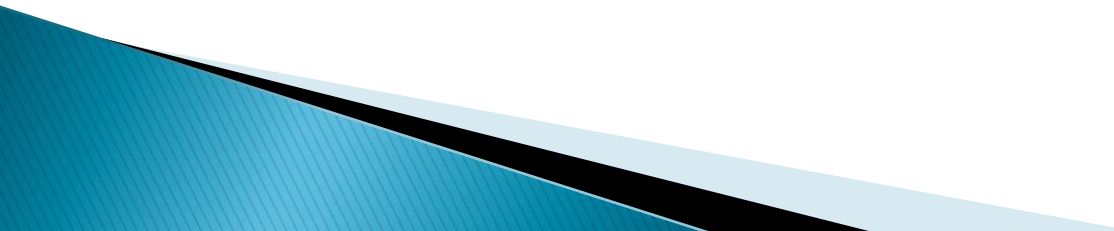
Wspieranie demokracji – inicjatywy wspierane przez Polskę

- ▶ Europejski Fundusz na rzecz Demokracji (EED), który rozpoczął działanie w połowie 2013 r., został powołany jako inicjatywa europejska w celu wspierania procesów demokratyzacyjnych, budowy społeczeństwa obywatelskiego głównie, chociaż nie wyłącznie, w krajach objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa.
 - ▶ EED uzupełnia europejskie instrumentarium wspierania demokracji dzięki kierowaniu swoich działań do takich adresatów jak aktywiści działający w internecie i mediach społecznościowych, czy niezależni dziennikarze, którzy nie mogą ubiegać się o wsparcie UE i innych donatorów.
-

Wspieranie demokracji – inicjatywy wspierane przez Polskę

- ▶ Wspólnota Demokracji (ang. *Community of Democracies*) – koalicja ponad stu państw, której głównym celem jest promowanie demokratycznych zasad oraz wzmacnianie demokratycznych norm i instytucji na świecie.
 - ▶ Zawiązała się podczas międzynarodowej konferencji w Warszawie w 2000 r.
 - ▶ Jej pomysłodawcami i inicjatorami byli polski minister spraw zagranicznych prof. Bronisław Geremek oraz sekretarz stanu USA Madeleine Albright.
-

Wspieranie demokracji – inicjatywy wspierane przez Polskę międzynarodowe

- ▶ Fundacja Solidarności Międzynarodowej – polska fundacja Skarbu Państwa powołana w 2001 r. z inicjatywy Prezydenta RP i reaktywowana w 2011 r.
 - ▶ Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o współpracy rozwojowej, minister spraw zagranicznych może zlecić Fundacji realizację zadań w krajach, gdzie panują szczególne warunki polityczne.
 - ▶ Fundacji powierzana jest realizacja przedsięwzięć wspierających procesy demokratyzacyjne ze szczególnym uwzględnieniem budowania kompetencji demokratycznych młodych środowisk opiniotwórczych, wspierania liderów transformacji systemowej i działalności organizacji obywatelskich.
 - ▶ Głównymi obszarami działań są kraje Partnerstwa Wschodniego (ze szczególnym uwzględnieniem Białorusi) oraz wybrane kraje spełniające zapis w art. 10 ust. 3 ustawy o współpracy rozwojowej.
-

Wspieranie demokracji – inicjatywy wspierane przez Polskę

- ▶ Warszawski Dialog na rzecz Demokracji (ang. *Warsaw Dialogue for Democracy*) – stałe forum wymiany dobrych praktyk oraz ekspertyz w zakresie ewolucji systemów demokratycznych, a także postępów w zakresie rozwoju procesów transformacji demokratycznej w różnych częściach świata, szczególnie na obszarze europejskiego sąsiedztwa.

Wspieranie transformacji

- ▶ W ciągu ostatnich 25 lat Polska dokonała ogromnego postępu, stając się pozytywnym przykładem pokojowej transformacji systemowej. Proces ten objął niemal wszystkie dziedziny funkcjonowania państwa i społeczeństwa.
- ▶ Olbrzymie doświadczenie zdobyte w tym czasie jest niezwykle cenną lekcją dla partnerów nie tylko z Europy Wschodniej, ale także z wielu innych regionów świata, które w ostatnich latach wkroczyły na drogę zmian.
- ▶ Obecne zaangażowanie Polski jest, w pewnym sensie, spłatą długu wobec krajów, które wspierały nas w latach 80. XX w.

Wspieranie transformacji

- ▶ W działaniach wspierających transformację systemową w krajach partnerskich coraz większą aktywność przejawiają organy administracji publicznej. Polskie ministerstwa i urzędy, a także jednostki samorządu terytorialnego, dysponują kadrami o odpowiednim przygotowaniu merytorycznym i bogatym doświadczeniu eksperckim.
 - ▶ Efektywnie wspierana jest administracja publiczna m.in. państw Partnerstwa Wschodniego w przeprowadzaniu skutecznych reform społeczno-gospodarczych.
 - ▶ Duże zaangażowanie polskiego sektora pozarządowego w realizację projektów mieszających się w obszarze tematycznym.
-

Dziękuję za uwagę